

Referenslista över strukturella (eventuellt också individuella) evidensbaserade interventioner i förskole/ skolmiljö gällande området allergier mot nötter, jordnötter och sesam(inkluderar myndigheters råd och riktlinjer samt även användbara policydokument utbildningsmaterial, kunskapssammanställningar, checklistor, mm.)

Evidensgrad:

Evidensgraden baseras här på en sammanvägning av teoretisk grund, insatsens påvisade effekt samt studiens kvalitet och precision. Följande definitioner har använts:

1. Stark teoretisk grund och stark bevisning (dvs. påvisad effekt och bra studiekvalitet* med tillräcklig precision)
2. Stark teoretisk grund men begränsad bevisning/beprövad erfarenhet
3. Svag teoretisk grund och bevisning

Typ av frågeställningar/insatser för området nötter, jordnötter och sesam

1. Vilka prevalenssiffror finns för allergi mot nötter, jordnötter och sesam, skillnad i prevalens för äkta allergi och korsallergi?
2. Hur påverkas barn med allergi mot nötter, jordnötter och sesam i förskola/skola
3. Vad kan barn med allergi mot nötter, jordnötter och sesam behöva hjälp med?
4. Bör det finnas skillnader i råd för förskole och skolbarn?
5. Finns det några evidensbaserade råd utifrån förskola och skolmiljö gällande området? Finns några interventioner gjorda?
6. Vad behöver personalen ha kunskap om gällande området allergi mot nötter, jordnötter och sesam?

Underrubrik	Typ av insats	Referens (Källa)	Beskrivning av studie/rapport (förskolebarn eller skolbarn)	Studien slutsats/huvudresultat	Evidens-grad ³
Trädnötsallergi	Prevalens	The Prevalence of Tree Nut Allergy: A Systematic Review SpringerLink Systematic review	Genomgång av 36 studier, majoriteten (24 st) tittade på barn och ungdomar. Resten av studier blandat om barn+vuxna eller bara vuxna.	0-1,6% vid Oral Food Challenge eller nylig allergisk reaktion + specifikt IgE. "Trolig" allergi, prevalens 0,05%-4,9% (självrapporterad allergi + t ex diagnos från läkare eller detaljer om sensitisering. Självrapportering 0-3,8% hos barn, högre hos vuxna (0,18-8.9%). Högre värden vanligare i Europa, bedöms bero på korsallergi (OAS).	1
Trädnötsallergi	Prevalens	Current perspectives on tree nut allergy: a review - PMC (nih.gov)	Generell review om trädnötsallergi, bl a för prevalens.	Konstaterar att det finns begränsningar för att kvantifiera prevalens (som självrapporterad data) och att oralt allergisyndrom ofta inkluderas i studier. Prevalens varierar från olika regioner och är högre hos barn.	1
Jordnöts- och trädnötsallergi	Prevalens	The Public Health Impact of Parent-Reported Childhood Food Allergies in the United States Pediatrics American Academy of Pediatrics (aap.org)	Föräldrarapporterad data från 38 408 barn, studieland USA.	Prevalens av någon födoämnesallergi: ca 8%. Jordnötsallergi 2,2%, trädnötsallergi 1,2%.	1
Sesamallergi	Prevalens	Prevalence and Severity of Sesame Allergy in the United States Allergy and	Tvärsnittsstudie med 38 408 barn och 40 543 vuxna.	0,49% självrapporterad allergi (barn och vuxna), ca hälften uppgav symtom som ej mötte kriterier för IgE-medierad födoämnesallergi. Övertygande IgE-medierad allergi (definerat som förekomst av minst 1 specifikt symtom gav prevalens 0,21% för barn.	1

		Clinical Immunology JAMA Network Open JAMA Network			
Jordnöts- och trädnötsallergi	Prevalens	Prevalence of common food allergies in Europe: a systematic review and meta-analysis - Nwaru - 2014 - Allergy - Wiley Online Library	Systematisk genomgång av 50 studier varav 36 för jordnötsallergi och 26 för trädnötsallergi. Majoritet av studierna (37) på barn <18 år.	Jordnötsallergi: Självrapporterad prevalens: 0,4%. Food-challenge bekräftad: 0,2% Trädnötsallergi: Självrapporterad prevalens: 1,3%. Food-challenge bekräftad: 0,5%.	1
Jordnötsallergi	Prevalens	Is the prevalence of peanut allergy increasing? A 5-year follow-up study in children in Montreal - ScienceDirect Uppföljande studie	Föreskolebarn + skolbarn (upp till årskurs 3) undersökta i Montreal, Kanada.	5161 barn: Prevalens 1,63%. Relativt oförändrat jämfört med 5 år tidigare.	1
Sesam- och trädnötsallergi.	Prevalens	A population-based study on peanut, tree nut, fish, shellfish, and sesame allergy prevalence in Canada - ScienceDirect	Telefonintervju, totalt 9667 individer (vuxna).	Trädnötter: 1,22% för självrapporterad, 1,14% för trolig. Sesam: 0,10% för självrapporterad, 0,09% för trolig. Trolig: övertygande historia om IgE-medierad reaktion på specifikt födoämne eller självrapport om diagnos satt av läkare.	1
Födoämnesallergi, hur farligt?	Prevalens	236.full.pdf (bmj.com)	Retrospektiv studie, 0-15 år åren 1990-2000.	0,006 dödsfall/100 000 barn. Totalt 8 dödsfall under åren, mjölk orsakade fyra av dem. Inget barn <13 år dog av jordnötsallergi.	1
Jordnötsfri-policy	Åtgärd	Impact of school peanut-free policies on epinephrine	Att undersöka hur policys med jordnötsfria skolor/områden påverkat administrering av adrenalin 2006-2011 hos ungdomar från förskola till gymnasium i Massachusetts, USA.	Ingen effekt på adrenalin given vad gäller restriktion av servering i skolan, ha med hemifrån eller jordnötsfria klassrum. Dock skillnad för jordnötsfria bord: Administreringsgrad 0,2 vs 0,6 /10 000 studenter.	1

		administration - ScienceDirect			
Jordnötsfri-policy	Åtgärd, diskussion	Should Peanut Be Banned in Schools? - ClinicalKey	Diskussion utifrån argument för och emot ett förbud mot jordnötter i skolan.	Emot: väldigt lite allergen kunde hittas på ytor i skolan, låg accidentell exponering i skolmiljö, garanterar ej jordnötfri miljö (risk för falsk trygghet), ingen evidens att fatala anafylaxier förhindras, risk för fler förbud vad gäller andra födoämnen För: Viss risk ändå för accidentellt intag i skolan. 24% av 115 allergiska reaktioner hos barn med okänd allergi – risk för dödlig eller allvarlig reaktion finns. Minska risk för exponering pga personal och skolor dåligt förberedda. Bra för små barn som ofta delar mat och stoppar leksaker i munnen. Sammanfattningsvis rekommenderas inte förbud (utom möjligen för små barn), utan det finns många andra steg för att uppnå god hantering av allergi i skolan, vilka möjligen ignoreras om ett generellt förbud gäller (som t ex sätt att undvika, känna igen och behandla allergiska reaktioner och anafylaxi).	1
Livsmedelshandling	Rekommendation	Nationella riktlinjer för måltider i skolan (livsmedelsverket .se)	Livsmedelsverket riktlinjer/rekommendationer för förskola och skola vad gäller bl a säkra måltider.	Fritt från nötter, jordnötter, mandel och sesamfrö inte förekommer som ingrediens i skolmaten. Ingen rekommendation om allmänt förbud.	1
Jordnötsfri-policy	Åtgärd, diskussion	The role of peanut-free school policies in the protection of children with peanut allergy SpringerLink	Diskussion och genomgång av evidens för/emot förbud mot jordnötter i skolan.	Finns inte stöd att förbjuda nötter i skolmiljö. Risk för allvarlig incidens generellt liten, förbud minskar inte risken. Ingen luftburen cirkulation av jordnötsdamm och hudkontakt leder enbart till lokal reaktion. Risk att förbud leder till falsk trygghet, helt fri miljö kan ej garanteras. Dock för små barn och barn med utvecklingsförsening kan förbud vara aktuellt pga delar ofta mat + stoppar leksaker i mun.	1
Rengöring av kontaminerade ytor	Åtgärd	Distribution of peanut allergen in the environment - ScienceDirect	Genom ELISA se om detekterbart jordnötsallergen fanns på cafeteriabord i skolor samt på händer efter rengöring/tvätt. 5 ml jordnötssmör applicerat.	Vanliga rengöringsprodukter tog helt bort allergen från bord och händer. Diskmedel lämnade kvar låga nivåer medan handsprit och vatten lämnade kvar relativt höga nivåer.	1
Rengöring av kontaminerade ytor	Åtgärd	Distribution of peanut protein in the home environment - ScienceDirect	Bl a: Genom ELISA se om detekterbart jordnötsallergen fanns i hemmiljö på olika bord och ytor och om rengöringsmedel tog bort.	Rengöringsmedel tog helt bort jordnötsallergen från granitskivor, reducerade nivåer fanns kvar på laminerade och träskivor. För örngott och soffskydd reducerades mängden allergen kraftigt men fanns kvar.	1

Livsmedelshantering	Rekommendation	Voluntary Guidelines for Managing Food Allergies In Schools and Early Care and Education Programs (cdc.gov)	Rapport från CDC (USA). Riktlinjer/rekommendationer för hantering av födoämnesallergi i skolan och "early care".	Inga rekommendationer om förbud mot nötter/jordnötter (garanterar ej att allergenet inte tar sig in), däremot om noggrann rengöring av köksredskap och separat tillredning till barn med allergi.	1
Mobbning	Påverkan	Bullying among pediatric patients with food allergy - ScienceDirect	Barn i olika åldrar med födoämnesallergi (majoritet <18 år). Hur många som utsatts för mobbning/trakasserier relaterade till allergi.	Generellt över alla åldrar 24,1% utsatta. 86% blivit utsatta >1 gång, vanligast plats var i skolan (82%). Vanligaste konsekvenser var ledsenhet och nedstämdhet (65,7%) och skam och förödmjukelse (64,2%).	1
Stigmatisering	Påverkan	Disclosing food allergy status in schools: health-related stigma among school children in Ontario - Dean - 2016 - Health & Social Care in the Community - Wiley Online Library	Barn i Ontario Kanada med födoämnesallergi. Måste enligt lag uppge allergi i skolan. Intervjuer med 20 barn (fördelat jämnt mellan åldrar 8-12 samt 13-17) och föräldrar.	75% upplevt stigmatisering och/eller diskriminering. Tex kopplat till att bilder satts upp på dem i klassrum, de fått äta i separata rum eller fått gå ut ur klassrum (upplevts orättvist när andra elever förtär nötter i klassrummet). Positiv effekt av lagen: mer medvetenhet och normalisering av sin hälsa hos vissa deltagare (yngre barn).	1
1Quality of life (QoL)	Påverkan	Impact of peanut allergy on quality of life, stress and anxiety in the family - King - 2009 - Allergy - Wiley Online Library	Barn med jordnötsallergi undersöktes med avseende på QoL, stress och ångest, där skalor fylldes i. Detta jämfördes med friska syskon i samma hushåll (inklusionskriterie) och föräldrarna fick också fylla i skalorna. 46 familjer deltog, genomsnittsålder på barn ca 10 år.	Jämfört med syskon: Signifikant lägre fysisk QoL, total QoL och QoL för skola. Jämfört med genomsnittet lägre emotionell och psykosocial QoL. Ångestnivåer var lägre än genomsnittet på alla punkter förutom separationsångest och fysisk skada, där man inte såg någon skillnad. Jämfört med syskon dock hade barn med jordnötsallergi mer separationsångest. Flickor med jordnötsallergi hade också högre ångest för fysisk skada än pojkar med jordnötsallergi.	1
Management of allergies in school	Åtgärd, diskussion	Prevention and management of	En review som undersöker hanteringen av barn med födoämnesallergier i skolan och barnvårdscenter.	Det föreslås att skolor implementerar allergiträning och att skolan utformar handlingsplaner för eventuella allergiska	1

		allergic reactions to food in child care centers and schools: Practice guidelines - ScienceDirect		reaktioner, det föreslås inte att införa förbud mot olika födoämnen förutom i vissa specifika fall.	
	Risker och hantering	Management of Peanut Allergy - ScienceDirect	Review om risken att exponeras för jordnötter i allmänheten så som i skolan eller på flygplan och hur denna risk man minimeras och hanteras.	Hantering av jordnötsallergi innebär bland annat undvikande av produkter som innehåller jordnötter, bär med sig sin adrenalinpenna, inte tar några risker med denna exponering och har en handlingsplan skriven.	1
	Luftburen jordnötsallergi	Peanuts in the air - clinical and experimental studies - PubMed (nih.gov)	Klinisk studie som undersöker luftburen jordnötsallergi hos 84 barn med jordnötsallergi som fick sitta i samma rum som en skål med jordnötter i 30 minuter under kontrollerande former.	Inga moderata eller svåra allergiska reaktioner observerades. Två barn fick mild rinnsnuva men som inte behövde behandlas.	1